Gemeente Heerde

cittaslow

Raadsvoorstel

Raadsvergadering:	30-10-2023
Commissie:	10-10-2023
Agendapunt:	3.
Onderwerp:	Ontwerp wijziging GR Regio Stedendriehoek
Afdeling:	ROW
Opsteller:	J. Spronk
Telefoonnummer:	0578 - 699494
E-mailadres	j.spronk@heerde.nl
Portefeuille:	J.W. Wiggers
Programma:	Regionale Samenwerking

De raad besluit om:

1. Kennis te nemen van het ontwerp van de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek, zoals vastgesteld door het college;
2. Te besluiten geen zienswijze naar voren te brengen op het ontwerp van de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek;
3. De Regioraad van de Regio Stedendriehoek voor te stellen een raadsadviescommissie in te stellen.

Inleiding

Regio Stedendriehoek werkt samen met ondernemers en kennisinstellingen aan een regio in balans, zoals benoemd in de Strategische Agenda 2022 - 2030. Dit streven krijgt handen en voeten in de Uitvoeringsagenda 2023-2030, die we in 2023 vaststelden. Hierin zijn onze ambities vertaald naar programma's met concrete doelen. De programma's zijn Slimme Groene Verstedelijking, Vitaal Landelijk Gebied en Regionale Economie van de Toekomst.
De Uitvoeringsagenda markeert een verschuiving in aandachtsgebied: werkte de regio eerder voornamelijk aan economische ontwikkeling, in de Uitvoeringsagenda zien we een duidelijke verbreding van de onderwerpen waar de regio zich mee bezighoudt. Maatschappelijke opgaven, zoals onder andere het gezond houden van ons water- en bodemsysteem, de bereikbaarheid van de dorpen en steden in de regio en het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen, zijn onderwerpen van regionale aandacht geworden.
Om die reden stelt de Regioraad voor om de scope van de gemeenschappelijke regeling (hierna GR) te verbreden. We werken tenslotte niet alleen aan een goed vestigingsklimaat, maar ook aan de andere opgaven. Samenvattend werken we aan brede welvaart. Dit gaat niet (alleen) over economische welvaart, maar over alles dat voor inwoners van waarde is: toegang tot voorzieningen

bijvoorbeeld, of een mooie leefomgeving. We kijken bewust naar de gevolgen van ons handelen nu en in de toekomst. We zetten ons dus in voor een vitale regio waar het prettig wonen, leven en werken is en blijft. Door dit goed in de regeling te verwoorden is de regeling (en dus het doel van de samenwerking) meer toekomstbestendig.

Daarnaast is er ook een wettelijke aanleiding om de GR te wijzigen. Het Rijk paste onlangs de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna Wgr) aan, met de bedoeling gemeenteraden meer mogelijkheden te geven voor grip en sturing. De gemeenten hebben tot 1 juli 2024 de tijd om een keuze te maken uit de nieuwe mogelijkheden en om dit te verwerken in de GR. Een GR wijzigen is een ingrijpende procedure. Daarom maken we meteen gebruik van de gelegenheid om voor te stellen het bestuur van de Regio Stedendriehoek efficiënter te maken.

Beoogd doel
De GR Regio Stedendriehoek baseren op de nieuwe inzichten en de gemeenteraad effectief en efficiënt te betrekken in de samenwerking tussen de gemeenten van de Regio Stedendriehoek.

Bevoegdheid / Juridisch kader
Het bestuur van Regio Stedendriehoek oefent geen bevoegdheden uit in plaats van de gemeenten. De regio faciliteert en ondersteunt de gemeentelijke afstemming. De GR is een bestuurlijke verantwoordelijkheid van de deelnemende colleges. Zij benutten Regio Stedendriehoek voor ontmoeting, uitwisseling en afstemming. Dat was de afgelopen jaren ook al gebruikelijk. Die situatie wordt nu geformaliseerd in de nieuwe GR, die wordt omgezet naar een zogeheten collegesamenwerking. Dat betekent dat de gemeenteraad en de burgemeester als afzonderlijk bestuursorgaan geen deelnemer meer zijn. In de GR staan dus geen afzonderlijke gemeenteraads- of burgemeesterstaken of -bevoegdheden meer.
De Wgr schrijft voor welke procedures gevolgd moeten worden bij een wijziging van de GR. De wijziging van de Wgr bepaalt ook welke besluiten en standpunten van de gemeenteraden worden gevraagd.

Eerdere besluitvorming en kaders
De Regioraad heeft op 5 juli 2023 het ontwerp van de gewijzigde GR vastgesteld en aan de colleges van de deelnemende gemeenten aangeboden.

Argumenten
1. het betreft het ontwerp voor een collegeregeling.
De GR is omgezet naar een regeling voor de colleges. Er zijn geen bevoegdheden van of samenwerkingen tussen de burgemeesters en de gemeenteraden aan de orde. In dit stadium vraagt het college aan de gemeenteraad of er op- en of aanmerkingen zijn met betrekking tot het ontwerp van de GR. In dat geval worden deze op- en/of aanmerkingen doorgezonden aan de Regio.

2. de gewijzigde GR past bij de vorm en inhoud van samenwerking tussen de gemeenten.
In de afgelopen jaren heeft de samenwerking zich ontwikkeld tot een samenwerking tussen de colleges. Het zwaartepunt qua inhoud ligt bij de verschillende P-beraden waarin de portefeuillehouders van alle deelnemende gemeenten zitting hebben.
Er zijn geen formele bevoegdheden overgedragen aan het regiobestuur. Dat wordt ook in de nabije toekomst niet voorzien. De gevormde werkwijze wordt in het ontwerp van de GR nu vastgelegd. Daarnaast wordt ook de wijziging van de scope vastgelegd (artikel 3). Niet alleen meer gebaseerd op de economische sector, maar een bredere maatschappelijke insteek.

3. het bestuur wordt kleiner en efficiënter.
In de nieuwe GR moet het mogelijk zijn voor de colleges om effectief en doelmatig de samenwerking te verzorgen. Daarom wordt het aantal leden van het algemeen en van het dagelijks bestuur verminderd. Het algemeen bestuur (AB, voorheen regioraad) telt voortaan 8 leden (uit ieder college 1 lid), en het dagelijks bestuur (DB) telt er 3. De leden van het DB blijven afkomstig uit het AB.
De besluitvorming door Regio Stedendriehoek blijft bij het AB, waarin alle colleges zijn vertegenwoordigd en gelijk stemrecht hebben. Voor besluiten die leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage, blijft de huidige bepaling van kracht: daarvoor is een meerderheid van 2/3 van de uitgebrachte stemmen vereist. De regels voor het wijzigen van de GR veranderen ook niet: daarvoor blijft de instemming vereist van tenminste 5 gemeenten, die samen tenminste ¾ van de inwoners vertegenwoordigen.
In de GR is opgenomen dat in het AB zoveel mogelijk gestreefd wordt naar consensus en unanimiteit.

4. De wijzigingen in de Wgr zijn op passende wijze verwerkt in de GR.
Samengevat in 6 onderwerpen is het volgende in het ontwerp van de GR opgenomen:

- <u>Zienswijze voor besluiten.</u>
  Kaderstellende en inhoudelijk belangrijke besluiten worden in een zienswijzeprocedure aan de gemeenteraden voorgelegd (artikel 11 GR). De toelichting op de GR geeft aan dat ook andere besluiten die het AB voldoende belangrijk vindt, in een zienswijzeprocedure kunnen worden voorgelegd. De beoogde gemeenschappelijke adviescommissie kan bij een zienswijzeprocedure een rol spelen. Door deze te stroomlijnen, maar bijvoorbeeld ook de behoefte bij een bepaald onderwerp aan te geven.
- <u>Uittreden.</u>
  In het ontwerp van de GR is opgenomen (artikel 41 GR) dat een uittredende gemeente dit 2 jaar tevoren aan de Regio bekend maakt. In de 2 jaren daarop is respectievelijk een bijdrage van 80% van de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage en 60% van de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage verschuldigd. In die 2 jaren moet de Regio zich op de uittreding voorbereiden.
- <u>Participatie.</u>
  Het Regiobestuur heeft geen verordenende bevoegdheid en er zijn dus eigenlijk geen besluiten waarop participatie gewenst is. Dit kan de gemeente zelf doen en eventueel meenemen in een zienswijze richting het AB. Daarnaast zal het AB desondanks een participatienota (artikel 12 GR) opstellen waarin de kaders voor participatie worden uitgewerkt. Onder meer op welke besluiten participatie van toepassing is en zal in ieder besluit van het AB een participatieparagraaf worden opgenomen.
- <u>Evaluatie.</u>
  Bepaald is om iedere 4 jaar een evaluatie uit te voeren (artikel 44 GR). De inhoud en uitvoering daarvan wordt overgelaten aan het AB. Hier wordt een rol voor de adviescommissie voorzien. Zowel qua inhoud als proces.
- <u>Gemeenschappelijke adviescommissie.</u>
  Zie onder punt 6.
- <u>Financiële cyclus.</u>
  De termijnen in de ontwerp GR zijn voldoende ruim voor de gemeenteraden om tijdig een zienswijze in te dienen op de financiële stukken.

5. Er is geen aanleiding een zienswijze naar voren te brengen.
Nu de GR meer ingericht is op de bestaande manier van samenwerking, geen bevoegdheden overgaan van de gemeenten naar het regiobestuur, bij het opstellen van het ontwerp zoveel mogelijk naar consensus is gestreefd en de wijzigingen in de Wgr op passende wijze zijn

verwerkt in de GR Stedendriehoek, zijn wij geen reden u te adviseren een zienswijze in te dienen.

6. *In verschillende raadssessies hebben raden zich positief uitgelaten over het instellen van een raadsadviescommissie.*

Het was in veel regio's al goed gebruik, maar nu biedt de Wgr de formele mogelijkheid om een gemeenschappelijke adviescommissie van raadsleden in het leven te roepen. Tijdens de raadssessies bleek er veel steun voor deze mogelijkheid. Deze is dan ook opgenomen in artikel 23 van de GR. Er zijn een paar aandachtspunten:

- De commissie is bedoeld als adviescommissie voor het algemeen bestuur. Maar de commissie kan ook worden benut in de richting van de gemeenteraden, bijvoorbeeld voor het inhoudelijke of procedureel afstemmen van zienswijzen.
- De commissie mag echter niet een zienswijze uitbrengen in plaats van de raden: die bevoegdheid blijft in handen van de raden en zij kunnen deze bevoegdheid niet overdragen.
- De commissie komt er alleen op voorstel van de gemeenteraden gezamenlijk: alle raden moeten dit voorstel steunen. (Maar een raad mag ook besluiten zelf geen lid voor de commissie aan te wijzen.) Om deze suggestie te kunnen realiseren, is het van belang dat iedere raad dit voorstel richt tot de Regioraad.
- Taken, bevoegdheden, samenstelling, werkwijze e.d. moeten door het algemeen bestuur worden geregeld. Dat maakt daartoe eerst een voorstel, waarop alle raden hun eventuele wensen of bedenkingen kunnen geven. Daarna volgt de installatie van de commissie.

Formeel zullen alle raden gezamenlijk eerst de komst van een regionale adviescommissie voor Regio Stedendriehoek moeten voorstellen. Parallel aan het wijzigingsproces van de GR, hebben raadsleden in sessies de eerste ideeën al uitgewisseld over de werkzaamheden van zo'n adviescommissie, zodat het bestuur van Regio Stedendriehoek de commissie naar verwachting al snel in 2024 kan installeren.

Kanttekeningen

Geen.

Geld

Aan dit voorstel zijn geen directe financiële gevolgen verbonden. De financiën worden ieder jaar voorgelegd aan de gemeenteraad via de begroting van de Regio Stedendriehoek. Wel is nu in de GR opgenomen wat de financiële gevolgen zijn van uittreding.

Communicatie

De ontwerpregeling is tot stand gekomen door samenwerking tussen de acht gemeenten, onder regie van Regio Stedendriehoek. De regio zorgde voor het samenspel waarin voortdurend werd geschakeld tussen het bestuur van Regio Stedendriehoek, de colleges van de gemeenten, de gemeentelijke ambtelijke strategen en juridisch adviseurs en het overleg van gemeentesecretarissen. Ook raadsleden zijn tijdens een speciale raadsbijeenkomst om input gevraagd. De suggesties en wensen uit deze overleggen hebben zij (voor zover mogelijk) verwerkt in het ontwerp van de GR.

Uitvoering/vervolgproces

De colleges sturen de eventueel ontvangen zienswijze door naar de Regio Stedendriehoek, die in samenspraak met ambtelijke en bestuurlijke vertegenwoordigers van de gemeenten een nieuw (definitief) ontwerp van de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek zal opstellen met inachtneming van de zienswijzen. Het definitief ontwerp wordt vastgesteld door het

algemeen bestuur, waarna het dagelijks bestuur het (definitief) ontwerp van de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek zendt naar de colleges.

In het vervolg van de procedure vraagt het college na vaststelling van het definitieve ontwerp de gemeenteraad toestemming om de gewijzigde GR aan te gaan. Als de gemeenteraad de toestemming verleent, besluit het college omtrent de vaststelling van de wijziging van de GR. De gemeenteraad en de burgemeester nemen formeel besluiten om uit de GR te treden. Overigens heeft ook de burgemeester toestemming van de gemeenteraad nodig om uit te treden.

Advies commissie(s)
[Dit wordt ingevuld nadat het advies is behandeld in de commissievergadering].

Heerde, 19 september 2023

Het college van Heerde
J.W. Wiggers, burgemeester
B. van Zuthem, gemeentesecretaris

Bijlagen:
1. Raadsvoorstel
2. Aanbiedingsbrief Regio Stedendriehoek
3. Ontwerp GR
4. Artikelsgewijze toelichting
5. Toelichting op de ontwerp GR
6. Checklist raadsvoorstel GR Regio Stedendriehoek
7. E-mailbericht gemeente Voorst

Ter inzage:
geen